

SISTER förstatligt?

Ulf S. 21/11 2001

Utgångspunkten för mitt resonemang är att jag anar att det kan bli svårt att långsiktigt finansiera forskning om forskning och högre utbildning. Det har redan blivit uppenbart för oss att det stöter på problem med att konkurrera om medel inom forskningsråd och nygamla stiftelser.

Problembilden är ganska klar och avskalad för Lillemors program. I fortsättningen tar jag mitt eget som utgångspunkt för att ytterligare lägga lök på laxen. När forskningsprogrammet Forskningslandskapets resurser tar slut med nästa budgetår är det minst 1 Mkr per år som behövs för att kunna upprätthålla verksamheten på rimlig nivå. Jag syftar då på medel som är rådslänkande, dvs innehåller för 3-5 år och inte måste avrapporteras varje kvartal. Ungefär 1 Mkr per år kommer att kunna dras genom EU-projekt och andra "påhugg" som är tidsbegränsade (oftast >3 mån, men <18 mån).

Vi kommer självfallet att söka medel från HSFR och RJ, men med nuvarande success rates och hårda uppdelning, för att inte säga insnävning mot discipliner och specifika specialiseringar, blir det sannolikt alltför litet utrymme för institutsorganiserad forskning inom vårt område. Jag målar kanske på väggen, och tror nog att det kommer att lösa sig, men vi bör ha en beredskap för att det inte kommer att vara så lätt i framtiden.

Därför behövs flera finansieringsstrategier. Här är några:

- 1) att arbeta tillsammans med universitetsforskare och låta dem stå för ansökningarna till råden/RJ etc.
- 2) att arbeta hårdare mot vissa finansiärer för att få stora långsiktiga program till stånd, kan de (FAS, FORMAS, VR, etc.) poola sina resurser för forskning om forskning? Jfr hur man arbetat inom viss miljöforskning.
- 3) att mer systematiskt arbeta med småuppgifterna, t.ex. genom att tillsammans med Technopolis, Eurofutures och andra poola våra resurser så att vi kan ta smällarna...

MEN, ingen av dessa ser ut att ge oss en riktigt egen bas att stå på, ger inte möjligheter att utveckla vår nisch. Den främsta svårigheten har att göra med sektorns speciella struktur (ingen av mynd. har uppgiften forskning om forskning inskriven, forskningssekreterare och forskare anser sig selv nok på det här fältet, HSV lägger sig som en död hand..., nya myndigheter har uppstått i randområdet, VR:s analysavdelning har tillkommit och skapar förväntningar-osäkerhet).

Återstår då att söka sig till en tung aktör som kan ge pengar på lång sikt. Kunskapssamhället (K) kräver politik, och liksom transportpolitiken kräver underlag (30 pers. på nybildad avdelning på Söder) bör K-politiken utgöra grund för ordentliga satsningar på undersökningar, utredningar och forskning. Jag behöver inte närmare gå in på detta. En svårare fråga är hur det skulle kunna organiseras. Här några former:

- 1) Ett helstatligt forskningsinstitut inom ramen för utb.dep budget. Jfr Framtidsstudier...Bör kunna ligga på 15 Mkr/år.
- 2) En aktiebolagsform där den redan befintliga föreningen organiserar ett antal aktörer som utgör "brukarna" av institutets produkter och gemensamt äger aktier i bolaget, vilket dock har en majoritetsägare i staten. Styrelsen tillsätts enligt dessa styrkeförhållanden.

- 3) En institution, centrumbildning eller liknande vid universitet eller högskola. Här är naturligtvis frågan om tjänsterna en svår nöt att knäcka, liksom det inte är helt självklart vilket av UoH som skulle passa väl som mottagare av vår eminenta kompetens. KTH skulle tvinga in oss antingen i innovation eller teknikhistoria, SU skulle tvinga in oss antingen i pedagogik eller statsvetenskap (at. SCORE), etc.